

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Difficultas II. De potentia visus tactus illasque concernentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

INSTAT Idem. Ad hanc notitiam non posset species objecti concurrere, quia hæc ex sua ratione est productiva cognitionis intuitivæ, cum sit nata repræsentare objectum verè præsens, quare hæc cognitio deberet produci totaliter à Deo.

RESPONDETUR. Negando sequelam; Concedo quòd species sensibilis ex sua ratione sit productiva cognitionis intuitivæ; sed nego visionem objecti non existentis, non fore intuitivam. Concedo quòd illa species naturaliter sit nata repræsentare objectum verè præsens, sed nego quòd obedientialiter non sit nata repræsentare objectum absens.

OBJICIT quintò Idem Disput. 6ta num. 328. Notitia identificat sibi respectum tendentiæ in objectum ut terminum & quidè tanquam respectum, & quidè tanquam speciem transcendentalem, talis autem respectus identificatur cum fundamèto, unde quælibet notitia dicit duos respectus, unum in quantum accidens, quo respicit subiectum alium respectum sibi identificat, in quantum notitia quo respicit objectum, & iste respectus est essentialiter primus; quia notitia potest stare sine primo, non potest sine hoc secundo. Essentialitas tamen huius respectus, quem dicit notitia ad objectum, non est ratione moventis & causantis, sed in ratione terminantis, hoc autem Deus supplere non potest.

RESPONDETUR. Concedo quòd notitia intuitiva identificet sibi respectum tendentiæ in objectum ut in terminum; Sed nego istum terminum debere esse præsentem; Concedo quòd rationem terminantis non possit Deus supplere in objecto, si enim Deus suppleret rationem terminantis in objecto, jam non illud objectum, sed Deus cognosceretur, hoc enim terminat notitiam quod noscitur, sed quantumvis Deus rationem terminantis supplere non possit. Nego quòd hæc ratio terminantis ab objecto præsentari non possit, quantumvis objectum non sit existens, cum etiam in abstractiva notitia objectum retineat rationem terminantis, & tamen abstractiva notitia attingit non existentia.

INSTAT Idem. Intuitiva notitia per hoc distinguitur ab abstractiva quòd intuitiva sit rei existentis & præsentis in se, habetque in se annexam relationem realem & actualem ad ipsum objectum. Unde non potest esse talis cognitio nisi cognoscens habeat actualiter ad objectum talem habitudinem, quæ necessario requirit extrema inter se actu & realiter distincta. Unde etiam S. Paulus appellat intuitivam notitiam, notitiam facie ad faciem.

RESPONDETUR. Ex dictis in explicatione notitiæ intuitivæ & abstractivæ, constat, non per hoc quod assumit objectio distingui has notitias; & quidem licet intuitiva notitia dicat respectum realem actualem ad objectum, non erit necesse objectum illius esse actu præsens & exi-

stens; nam etiam notitia abstractiva, dicit relationem realem & actualem ad suum objectum, hoc enim est imbibitum in essentia ipsius notitiæ ut ita referatur ad suum objectum, & tamen notitia abstractiva non indiget existentia objecti. Rursus Omnipotentia dicit relationem realem actualem ad creaturas possibiles ab æterno, nec tamen ab æterno existerant creaturæ realiter. Unde universaliter docetur quòd Relatio transcendentalis non requirat existentiam termini. Talis autem est relatio notitiæ ad objectum. Quomodo autem tunc videnda sit res facie ad faciem, videatur loco citato in prima parte.

DIFFICULTAS II.

De Potentia visus, tactus, illasque concernentibus.

ASSERO imprimis *visionem non fieri per emissionem radiorum.*

RATIO. Tum quia aliàs Visio, non esset actio vitalis, utpote non nata esse immanens. Quod si dicas intervenire illic adhuc factionem visionis in oculo; Non stabis jam in tuo sensu, qui ponebat visionem fieri per emissionem radiorum, multiplicasque sine necessitate radios visionis; Tum quia nulla necessitas, & nulla experientia probat hanc emissionem & ex altera parte, alii sensus, operationes suas recepta specie in potentia exercent, sine ulla simili emissionem; neque enim sunt aliqui radii ex potentia auditiva emissi qui capiant sonum.

Aliter probat idem assertum recentior Suarez. Quia vel reverterentur illi radii, & hoc non, quia non est credibile, cum videmus stellam, nostros radios ad illam pertingere in tanta distantia, & reverti. Deinde hæc reversio fieret per reflexionem, & non semper oculus impingit in objectum sufficienter obstitens ac reflectens, & talis est stупpa. Quod si tales radii non revertuntur, emissio illorum debilitaret potentiam non juvaret. Sed responderi posset huic rationi. Sicut enim credibile est à posteriori, nos videre stellam in tanta distantia, illamque posse jaculari suas species usque ad oculum; sic & oppositi, nisi aliunde convincantur, dicent posse oculum radios suos jaculari. Quod ait de refractione, dicerent oppositi: rem subtilem, qualis est ipse radius, à quocunque corpore refringi posse; & quamvis non refringerentur illi radii, nec redirent ad oculum, non sequeretur exinde potentiam debilitandam; quia nulla potentia exercens suos actus, per se debilitatur, nisi ex accidenti, vel ad maximum posset fatigatio admitti in oculo, non nisi tunc, cum nos etiam illam experientiam admittimus. Quando autem inquirat si visio sit per emissionem specierum, cur perspicillius utamur? ad hoc dici poterit, quòd sicut in communibus principiis, juvant perspicilla,

† (L)

lia,

lia, ad colligendas species, ita juvare ad colligendos radios emittendos. Historiis, quæ dicunt aliquos, vidisse se, ante se ipsos, derogari posset fides, eo quod id fuerit mera imaginatio.

ASSERO secundò. *Ad hoc ut videat oculus, sufficit objectum esse illuminatum & non est necesse illuminari medium.*

RATIO à posteriori est, qua aliquis in tenebris constitutus videt objectum à longè illuminatum, & non videt proximum, videret autem si esset lux diffusa per medium, id quæ videtur sensisse Aristoteles 2. de anima textu 2. & libro de sensu & sensibili capite 2.

RURSUS. Oculi e. g. catorum videntur, ligna item putrida, lapidesque aliqui, & tamen hæc medium non illuminant. Sed potestne videri etiam color non illuminato medio videtur negare Aristoteles, qui dicit colorem esse motivum perspicui in actu, perspicuum autem in actu non potest esse sine luce. ex 2. de anima textu 31. Videturque etiam hoc experientia probare; quia si luminoso apponas coloratum, illud non videbis nisi ex propinquo, & in tali distantia, & lux illuminans coloratum, possit etiam illuminare medium; & si coloratum non potest species suas projicere, nisi in illuminatum medium; nec etiam sine illo videri poterit. Quod si quæras cur possit videri lux, non illuminato medio, non possit color, referri id debet in naturam objecti à posteriori cognitam.

ASSERO tertio. *Quod color qui videtur non sit lux in extremitate corporis opaci recepta.*

RATIO. Quia mutatio lumine non mutantur colores, sed iidem manent; nec videtur quomodo lux facere possit colorem nigrum. Adde quamvis in Iride, in collo item columbæ, sint nonnisi apparentes, & in lucem referribiles colores, non sequitur idem dicendum de aliis, experimur enim illos colores non esse permanentes, mutarique cum lumine, secus alios.

Quod attinet ad Tactum.

ASSERO; *illum sentire qualitatem non tantum sensui vicinam, sed etiam inherentem.* Est assertum Oviedo contra recentiorum Suarez. *Quod tactus sentiat qualitatem vicinam.*

RATIO, experientia; quia manus sentit calorem ignis, qui non est inherens manui, nam si inhereret, immediatè post, tantundem ex illo sentiretur. *Quod autem sentiatur calor inherens manui.*

RATIO. Tum quia aliàs calor febrilis, sentiri non posset; Tum quia si non sentiretur calor inherens, deberet sentiri nonnisi à parte vicina. Sed falsum est quod sentiatur nonnisi à parte vicina; nam fieri potest ut toto corpore sit sparsus calor febrilis. Tum quia ut addit bene Oviedo, incredibile est hominem non sensurum calorem, ea parte, quæ corpus ejus combureretur.

DICES primò cum recentiori Suarez; Ex nostro asserto sequi tactum, semper sentire, quia semper illi qualitates inherant.

RESPONDERI potest. Sentire semper si sint in excessu aut in indebito temperamento & non secundum proportionem debitam licet non sentiantur si sint in mensura debita. Cujus ratio est ipsa experientia, & natura sensus & sensibilis.

REDDIT aliam rationem Oviedo, quia ut sensatio eliciatur, necesse est ut anima ad illam eliciendam convertatur, & ab aliis operationibus vacet, quibus distrahi posset à sensatione elicienda, quæ conversio licet in actu secundo fiat, per ipsam sensationem, in actu tamen primo, fit per præsentiam intentionabilem objecti apti, si ve per se, si ve per speciem impressam producentis sensationem, quæ intentionalis præsentia, animam revocat, à variis objectis, & illam trahit ad productionem sensationis, quando talis præsentia est quasi nova animo. Cum verò præsentia objecti est connaturalis & diuturna, & non de novo adveniens, non sufficienter animum vocat in actu primo, ut postea in actu secundo sensationem illius producat.

Hic Discursus & ratio Oviedo in multis

NON SATISFACIT. Quia licet ad operationes aliquas valde intensas, necesse sit ita converti animam, ut vacet à reliquis, Falsum tamen est, quod debeat vacare ab aliis, hinc cogitans aliquid, potest bene comedere, percipereque quid comedat, cur ergo non poterit sentiri calor, manui inherens, cogitando simul de aliis. Rursus non est necesse, ut moveatur animus ad eliciendam sensationem tactus, non est inquam necesse, de novo advenire, aliàs veterem dolorem nemo sentiret. Denique quia hic totus discursus tandem delabitur, in hoc quod scilicet ille calor, non sit de novo, sit connaturalis &c. de quo ipso quaeritur: cur non moveat sensum?

DICES secundò cum eodem. Nullus alius sensus sentit sibi inherentem qualitatem.

RESPONDETUR. Negando, quod v. g. Sonus & Sapor non sentiatur à sensu, in quo recipitur, supposito præcipue, quod istæ qualitates, non per intermedias species, sed species moveant sensum.

DICES tertio cum eodem. Quia tactus sentit molliem & duritiem, quæ non est in ipso tactu.

RESPONDEMUS. Non negamus sentire posse à tactu aliquid, non inherens tactui, sed insuper dicimus sentire posse aliquid inherens ipsi.

DIFFICULTAS III.

De Sensibus Materialibus internis.

ASSERO imprimis dari sensum internum. Ratio; quia nisi daretur sensus internus in brutis, non esset cur repeterent loca, ubi passuntur, quæ non vident hic & nunc, nec possent dignoscere voces Dominorum & cetera similia. Deinde ut advertit Mastrius hic Difficultate 5. num. 246. indubiè animalia distinguunt dolorem à sapore, hinc canis pictam ad vivum carnem non vorat, & tamen hanc distinctionem coloris à sapore non percipit sensus externus, quia